

CALEA MÂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Lumina și puterea Crucii

De mai multe ori în cursul anului se face pomenirea cinstitei și de viață făcătoarei Crucii. Aceasta înseamnă că importanța crucii, puterea și lucrarea ei este vie în credința, conștiința, viața liturgică și în misiunea Bisericii. Două sunt zilele, în care se face în mod deosebit pomenirea crucii: Duminica a treia din Postul Mare și ziua de 14 septembrie a fiecărui an. Atunci sunt chemați credincioșii să se apropie cu mintea, cu simțirea și voința lor spre taina sau misterul crucii lui Hristos, spre a vedea fiecare credincios cum se răsfrânge puterea și lumina crucii în viața lor.

Crucea este un semn, ce nu trebuie înțeles în el însuși și prin el însuși, ci numai în legătură cu Cel Care a fost răstignit pe lemnul crucii. Sf. Apostol Pavel spune despre ea următoarele: „Cuvântul crucii, pentru cei ce pier, este nebulie; iar, pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu” (I Corinteni 1, 18). Deci, strâns legată de înțelesul crucii este lucrarea mântuirii neamului omenesc, pe care a realizat-o Iisus Hristos, prin Patimile, Moartea și Învierea Sa. Numai în legătură cu Hristos, crucea este puterea lui Dumnezeu, pentru viața lumii și mântuirea oamenilor. Această lucrare săvârșită prin cruce, a adus o schimbare radicală a relației dintre om și Dumnezeu, dar, totodată, ea a luminat lumea prin puterea Celui Care S-a răstignit pe ea și a adus la lumina cunoștinței de Dumnezeu întreg neamul omenesc, El fiind lumină a vieții oamenilor. Iată, ce profund se exprimă cântarea bisericească, în acest sens: „Pe noi cei căzuți pururea prin greșeala strămoșului, astăzi, ne-ai ridicat prin crucea Ta, Doamne. Și precum prin neînfrânare se cuprinsese firea omenească de înșelăciune, așa pe toți ne-a mântuit lumina Crucii Tale, pe care credincioșii o mărim” (Troparul praznicului Înălțării Sfintei Cruci, după pripeală).

1. *Puterea și lumina Crucii – sunt daruri ale lui Hristos, Cel răstignit și mort pe Cruce. Cu alte cuvinte, puterea și lumina crucii, de care vorbește Biserica, nu este o putere și o lumină autonomă, ci este puterea și lumina lui Hristos, Cel Care S-a răstignit pe cruce, din iubire față de oameni, transformând modul de existență al oamenilor, dintr-unul aflat sub spectrul morții, în cel care duce spre viața cea veșnică. Astfel, crucea Mântuitorului devine Izvor de multă putere și lumină, de biruință asupra păcatului și a răului, aducând curaj, bucurie și pace pentru toți oamenii.*

2. *Crucea lui Hristos – punte de trecere de la moarte la viața veșnică. Acesta este darul cel mare pe care l-a făcut oamenilor Iisus Hristos – Biruitorul morții, prin cruce. „Indată ce s-a înfipt lemnul crucii Tale Hristoase, temeliiile morții s-au clătinat, Doamne, că cel pe care L-a înghițit cu poftă iadul, L-a dat afară cu cutremur...” (Sedealna glas 6, Utrenia praznicului Înălțării Sfintei Cruci). Moartea și iadul, în care erau ținuți oamenii, de la căderea în păcat a primilor oameni, au fost biruite prin cruce, de Iisus Hristos. Nicio altă putere întunecată și rea, nu va mai putea să întoarcă neamul omenesc de pe drumul biruinței vieții asupra morții, deci nu va putea să distrugă această punte de trecere de la moarte la viața veșnică. Crucea este garanția acestei biruințe și a încununării luptei spirituale a credinciosului împotriva puterilor morții și ale iadului.*

3. *Crucea lui Hristos – putere de mântuire și de biruință a răului și a diavolului. Asumând puterea morții, precum și toate slăbiciunile intrate în firea omenească, ca urmare a păcatului, și, implicit, a îndepărtării omului de Dumnezeu, crucea este reversul acestora; ea transmite omului*

Continuare în pagina 2
Pr. Ioan TULCAN

PREDICA

Prin Cruce a venit bucurie pentru toată lumea

Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci

„Zis-a Domnul: Nimeni nu s-a suit în cer, decât Cel ce S-a coborât din cer, Fiul Omului, Care este în cer. Și după cum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască, prin El, lumea.” (Ioan 3,13-17)

Evangelhia acestei duminici vorbește despre Sfânta Cruce ca despre un semn izbăvitor. Așa cum l-au văzut și proorocii Vechiului Testament, crucea este semn dat de Dumnezeu pentru mântuirea noastră. Praznicul Înălțării Sfintei Cruci, este precedat de Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci, în care pericopa evanghelică redă un fragment din convorbirea de taină dintre Mântuitorul Hristos și fariseul Nicodim, care, văzând minunile ce se petreceau, a venit în taina nopții la Hristos, pentru a-și lămurii nedumeririle sale. Atunci El i-a vorbit despre Împărăția Cerurilor dar și despre nașterea din nou a oamenilor din „apă și din Duh” ca o condiție a intrării în Împărăția Cerurilor, muștrându-l pe Nicodim pentru faptul că învățător al poporului fiind, el nu cunoaște acestea. Apoi Mântuitorul se prezintă pe Sine ca fiind martor al celor cerești (11-15), amintind de iubirea desăvârșită a lui Dumnezeu față de oameni dar și de credința pe care Dumnezeu o așteaptă de la oameni. Își mărturisește dumnezeirea și făgăduința că oricine crede în El nu va muri ci va avea viață veșnică. Tot acum îi descoperă și scopul venirii Sale pe pământ: „ca să se mântuiască, prin El, lumea” (Ioan 3,17). Prevestind răstignirea Sa, Mântuitorul face o asemănare cu acel moment al peregrinării prin pustie al poporului lui Israel descris în Vechiul Testament, anume înălțarea șarpelui pe un stâlp de către Moise în

pustie. „Și după cum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3,14-15). Când evreii peregrinau prin pustie, după ieșirea din Egipt, poporul a pierzându-și răbdarea, a început să hulească numele lui Dumnezeu și să cârtească împotriva lui Moise, căpetenia lor (Numeri 21,4-8). Ca pedeapsă, s-au năpustit asupra lor șerpi veninoși care „mușcau poporul și a murit mulțime de popor din fiii lui Israel” (Numeri 21,6). Atât de mulți au murit încât tot poporul s-a îngrozit de această primejdie și au venit la Moise și au zis: „Am greșit, grăind împotriva Domnului și împotriva ta; roagă-te Domnului, ca să depărteze șerpii de la noi”. Și s-a rugat Moise Domnului pentru popor. Iar Domnul a zis către Moise: „Fă-ți un șarpe de aramă și-l pune pe un stâlp; și de va mușca șarpele pe vreun om, tot cel mușcat care se va uita la el va trăi. Și a făcut Moise un șarpe de aramă și l-a pus pe un stâlp; și când un șarpe mușca vreun om, acesta privea la șarpele cel de aramă și trăia (Numeri 21,7-9). Referindu-se la legătura dintre taina răscumperării neamului omenesc prin Domnul nostru Iisus Hristos și șarpele înălțat de Moise în pustie, Sfântul Chiril al Alexandriei zice: „Șarpele înseamnă păcatul amar și de oameni ucigător, care

Continuare în pagina 2
Pr. Ioan LAZĂR

Din sumar

- ▶ „Căci cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebulie...”
pagina 3, Laurențiu Georgescu
- ▶ Sfânta Treime, temelii și modelul Bisericii
pagina 3, Emanuel Proniuc
- ◆ Știri
pagina 4

Prin Cruce a venit bucurie pentru toată lumea

Urmare din pagina 1

chinuia tot neamul omenesc de pe pământ, mușcând în multe moduri sufletul fiecărui om și vărsându-și în el veninul de multe feluri al răutății. Și nu puteau scăpa altfel de păcatul care îi biruia decât prin ajutorul cel din cer. S-a făcut deci Dumnezeu-Cuvântul întru asemănarea trupului păcatului, ca să osândească precum s-a scris, păcatul în trup (Rom. 8,3) și să Se arate pricină veșnică de mântuire celor ce privesc la El printr-o credință tare și prin pătrunderea dogmelor dumnezeiești. Iar faptul că s-a fixat șarpele pe un stâlp înalt (Numeri 21,9) arată pe Hristos ridicat la înălțimea văzută și cunoscută, ca să nu rămână necunoscut nimănui pe pământ, cum zice El însuși (Ioan 12,32), pentru pătimirea de pe cruce” (Sfântul Chiril al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, traducere de pr. prof. Dumitru Staniloae, E.I.B.M.B.O.R., București, 2000, p. 176). Jertfa pe Cruce este mărturisirea cea mai autentică a iubirii lui Hristos față de om. Brațele Sale întinse pe Cruce îmbrățișează întreaga lume, căci *iată, a venit, prin Cruce bucurie la toată lumea* (*Penticostarul*, Utrenia Învierii din noaptea Sfintelor Paști, Tropar gl 2, p. 20) și *întinzându-și palmele a unit pe cele despărțite* (*Penticostarul*, Canonul Sâmbetei celei Mari, Cântarea 3, tropar 2, p. 9). Prin pătimirile Sale și prin Cruce, a biruit păcatul neascultării de Dumnezeu. Neascultarea de Dumnezeu, căderea din starea de iubire față de El, a fost păcatul primilor oameni, Adam și Eva, prin care a intrat moartea în lume și acesta s-a transmis la toți oamenii (Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Făclii de Înviere - Înțelesuri ale Sfintelor Paști*, Editura Basilica, Ediția a 3-a, București, 2008, p. 125). Neascultarea lui Adam a adus căderea omului din starea de har. Prin ascultarea

Mântuitorului până la moarte și încă moarte pe cruce, ne-a ridicat din nou la frumsețea cea dintâi. Neascultarea a adus în primul rând mânia lui Dumnezeu peste toți descendenții lui Adam, înstrăinarea lor de Dumnezeu; Crucea lui Hristos, a adus împăcarea omului cu Dumnezeu și iertarea păcatelor lui (Arhim. Benedict Ghiuș, *Taina răscumpărării în iconografia ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 1998, p. 129). Era nevoie ca Hristos să biruiască păcatul, dar „plata păcatului este moartea” (Romani 6,23). Hristos a primit moartea pentru tot neamul omenesc (*Penticostarul*, Marți în Săptămâna luminată, la Vecernie, Stihirile Învierii, 1, p. 42). Evanghelia de astăzi ne spune că „n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască prin El lumea” (Ioan 3, 17). Sfântul Chiril al Alexandriei spune că „dacă Hristos n-ar fi murit pentru noi, nu ne-am fi mântuit” (Sfântul Chiril al Alexandriei, *Scrieri, Partea a doua, Glăfire la Ieșire*, în vol. PSB 39, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1992, p. 297). În imnele Bisericii, Crucea este ilustrată ca un centru al Răscumpărării, prețul răscumpărării noastre era Cinstul Sânge al Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Numai prin această jertfă s-a plătit prețul întreg al răscumpărării noastre (Arhim. Benedict Ghiuș, *Taina răscumpărării în iconografia ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 1998, p. 126). „Ca un Iubitor de oameni vrând să mântuiești din înșelăciune pe toți cei ce i-ai zidit, ai îngăduit să fii pironit pe cruce, ca să înnoiești, Mântuitorule, cu trupul Tău, chipul cel cuprins de patimi; și omorând iadul, ai înviat împreună cu

Tine și pe cei morți” (*Penticostarul*, Duminica Mironosișelor, Canonul Mironosișelor, Cântarea a 7-a tropar 2, p. 108). Astfel, în Hristos, omul este înnoit și recreat. După cum cei din vechime privind la acel șarpe de aramă se izbăveau de primejdia morții prin puterea lui Dumnezeu, tot la fel și creștini care privesc cu credință la Sfânta Cruce și la Mântuitorul Hristos răstignit pe ea, chiar dacă sunt mușcați de șerpii păcatelor și fărădelegilor lor, dobândesc iertare și vindecare prin sângele vărsat pe Sfânta Cruce de Cel ce s-a jertfit pe ea. Omul este chemat să părăsească păcatul și să trăiască o viață curată, duhovnicească. Sfântul Apostol Pavel spune: „Carnea și sângele nu pot să moștenească nestrăciunea” (1Cor. 15,50), având în vedere prefacerea trupurilor noastre la învierea de obște, prin puterea și după chipul lui Hristos Cel înviat. Sfântul Evanghelist Ioan spune că această prefacere începe din această viață, printr-o naștere de Sus pe care suntem chemați să o trăim ca o condiție a vederii Împărăției lui Dumnezeu (Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc, *Sfânta Evangheliie de la Ioan, Introducere și comentariu*, Editura Teofania, Sibiu, 2003, p. 79). Mântuirea în Hristos aduce cu sine o schimbare a vieții omului așa încât apare ca o a doua naștere, o naștere de sus. Cei ce cred în Hristos sunt din Dumnezeu, născuți din Duhul, în timp ce necredincioșii sunt din cele de jos, din lume (Christos Voulgaris, *Studii de Teologie Biblică*, vol. I, trad. pr. Prof. Ion Buga, Editura Sf. Gheorghe-Vechi, București, 2000, p. 35). Sfântul Ioan Gură de Aur spune: „Datorită Crucii nu mai rătăcim, am cunoscut acum pe Făcătorul tuturor, noi, cei ce ne închinăm mai înainte la lemne și la pietre. Datorită Crucii am fost urcați la libertatea dreptății, noi, robii păcatului. În sfârșit, datorită Crucii pământul a ajuns

cer. Crucea ne-a scăpat de rătăcire. Crucea ne-a povățuit spre adevăr. Crucea a făcut împăcarea lui Dumnezeu cu oamenii. Crucea ne-a smuls din adâncul răutății și ne-a urcat în vârful virtuții” (Sfântul Ioan Gură de Aur, *Predici la sărbători împărătești și cuvântări de laude la sfinți*, trad. Pr. prof. Dumitru Fecioru. Editura Institutului Biblic și de Misiune, București, 2006, p. 100). O pildă ne spune că un împărat avea o întinsă împărăție. Intr-o zi, supușii unui ținut întreg se răzvrătiră împotriva împăratului. Se ținu atunci un sfat mare. Unii sfințici ziseră că să se pornească război împotriva răzvrătiților, alții ca să li se dea pedepse grele. Singur fiul împăratului, zise: „Tată, lasă-mă să mă duc eu la ei. Cred că prin răbdare, bunătate și iubire, să-i aduc iarăși la ascultare”. Tatăl răspunse: „Tu ai dreptate, fiul meu”. Și fiul a plecat și, făcând așa precum a zis, a împăcat pe cei răzvrătiți. Împărăția întinsă e lumea, împăratul e Dumnezeu, cei răzvrătiți împotriva împăratului suntem noi, iar fiul împăratului e chiar Mântuitorul nostru Iisus Hristos; prin jertfa Lui de iertare și dragoste, ne poate împăca cu Dumnezeu, dându-ne astfel mântuirea din păcate (Al. Lascarov-Moldovanu, *Viața creștină în pilde*, Editura Artemis, București, p. 22).

Dorința lui Nicodim, de a cunoaște învățătura lui Iisus Hristos, trebuie să fie un îndemn de a ne apropia și noi de Hristos, de a-I deveni „ucenici”, de a-L propovădui prin viața noastră, prin prezența noastră la slujbele Bisericii. Numai astfel vom simți bucuria care vine prin puterea Crucii. *Cu crucea Ta, Hristoase Mântuitorule, puterea morții s-a dezlegat și înșelăciunea diavolului s-a zdrobit, iar neamul omenesc, prin credință fiind mântuit, cântare Ție totdeauna aduce* (*Penticostarul*, Marți în Săptămâna Luminată, la Vecernie, Stihirile Învierii, 1, p. 42).

Lumina și puterea Crucii

Urmare din pagina 1

credincios puteri, prin care să însănătoșească propria sa fire umană, îl înarmează cu arma biruinței ispitelor celui rău și îi transmite nădejdea că nu este singur în mijlocul ispitelor și al relelor, ci împreună cu Hristos, Cel răstignit pe cruce. Impactul crucii se răsfrânge asupra întregii lumi, chiar a întregii creații, care este ridicată prin puterea ei la dimensiunea consacrării ei, în perspectiva acelui „cer nou și pământ nou” (Apocalipsa 21, 1). În acest sens, ne învață Biserica: „Crucea este păzitoarea a toată lumea. Crucea, podoba Bisericii. Crucea stăpâna împăraților. Crucea, întărirea credincioșilor. Crucea, mărirea îngerilor și rănirea diavolilor” (Svetilna praznicului Înălțării Sfintei Crucii).

4. *Crucea – mijloc de sfințire a omului și de înălțare la demnitatea cea dintâi.* Mărturisind Patimile mântuitoare ale lui Hristos, legate de Crucea Sa, credincioșii, însemnându-se cu semnul crucii, se consacră lui Dumnezeu Sfințitorul, se sfințesc și ei, prin puterea ce iradiază din ea. Această putere a Crucii, îi înobilează, îi luminează și le adâncește cunoștința de Dumnezeu, pentru a se putea învrednici de viața cea veșnică (cf. Ioan 17, 3).

Prin puterea Crucii, oamenii își împropriază simțăminte de iubire și de dăruire lui Dumnezeu și unii altora, după chipul sau modelul lui Iisus Hristos, Iubitorul de oameni.

Nu întâmplător, deci, Crucea a devenit semnul distinctiv al Creștinismului, și, implicit,

al creștinilor, prin care ei au conștiința că sunt ai lui Hristos Cel răstignit, și trăiesc permanent în lumina și bucuria mântuirii, pe care El o dăruiește tuturor celor care doresc „să se mântuiască și să vină la cunoștința adevărului” (cf. I Timotei 2, 4). Puterii iubirii dumnezeiești care se dăruiește prin cruce, devine o premiză a întăririi iubirii dintre oameni, care cinstind crucea, însemnându-se cu semnul ei, devin și ei purtători ai acestei iubiri a lui Hristos, care îmbrățișează totul, care vindecă, mântuiește și luminează pe tot omul care vine în lume.

În felul acesta, omul se înalță împreună cu Crucea lui Hristos spre Împărăția pe care a vestit-o și a inaugurat-o Iisus Hristos Cel răstignit, mort și înviat.

Cei șapte arhangheli care stau înaintea lui Dumnezeu

„A venit unul dintre cele șapte duhuri care stau înaintea lui Dumnezeu”. Aceștia poartă numele Dumnezeului Celui viu: **Mihail, Gavriil, Rafail, Varahil, Gudiil, Salateil și Uriil**. Toți au terminația „il”. Știți ce înseamnă? Înseamnă **Dumnezeu!** Știți care este adevăratul nume al Arhanghelului **Mihail**? „Miha” înseamnă putere și „il”, Dumnezeu, El se tâlmăcește „**puterea lui Dumnezeu**”.

Adevăratul lui nume l-a spus Sfântul Dionisie Areopagitul, „pasărea cerului”. Iar **Gavriil**, „Gav” înseamnă, bărbat, „ri” înseamnă tare, și „il”, Dumnezeu. Adevăratul nume al lui Gavriil se tâlcuiește „**bărbat tare, bărbat Dumnezeu**”. Toți au nume dumnezeiești: **Rafail**, înseamnă „**povățuitor dumnezeiesc**”; **Varahil**, „**îndreptător dumnezeiesc**”; **Gudiil** este **îngerul pocăinței** lui Dumnezeu, al purtării de grijă; au miliarde de îngeri sub comanda lor. **Salateil**, „**slujitorul cel mai înalt dumnezeiesc**”, care duce rugăciunile tuturor oamenilor la Dumnezeu; iar **Uriil** se tâlcuiește „**foc și lumină dumnezeiască**”.

(Arhimandrit Ilie Cleopa, *Ne vorbește Părintele Cleopa*, ediția a II-a, volumul III, Editura Mănăstirea Sihăstria, Vânători-Neamț, 2004, p. 62)

„Căci cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu” (I Corinteni 1,18)

Cel care vorbește despre Dumnezeu se află de la început într-o dilemă în ceea ce privește auditoriul, dacă mesajul său va fi primit ca unul conform cu logica ascultătorilor, sau dimpotrivă, duhul lumii în care viețuiesc va respinge mesajul ca neconform cu gândirea lor.

Cu această logică a omului care se mișcă între „domestic” și „sălbatic” se confruntă și Apostolul Pavel care, atunci când vorbește atenienilor despre creație și Creator este ascultat cu atenție, însă, odată cu schimbarea mesajului, aceiași atenieni, auzindu-l vorbind despre Învierea lui Hristos din morți și Învierea morților îl iau în râs și îi răspund: „Te vom asculta despre aceasta și altă dată” (Fapte 17,31-32).

Prin extindere, omul contemporan trăiește într-un mediu social și cultural secularizat atât de mult încât omul nu mai este interesat de religie, Dumnezeu nu mai are loc iar Evanghelia nu mai este auzită, omul proclamând chiar moartea lui Dumnezeu: „Domnilor, Dumnezeu a murit. Morți sunt toți zeii: acum noi toți vrem ca supraomul să trăiască - aceasta ne va fi cândva, în crucea-amiezii celei mari, VOINȚA ULTIM” (Sartre și Nietzsche).

Civilizația actuală face apel tot mai des la un „umanism fără Dumnezeu”, iar ateismul, necredința nu mai înseamnă ALEGERE, și cu atât mai puțin NEGARE, ci a te lăsa condus

pentru a trăi în rând cu lumea. Omul participă astfel la ruptura dintre verticala cerească și orizontala pământească, din încrucișarea cărora se țese MYSTERIUM CRUCIS. Ruptura om-Dumnezeu provine din aceste două excese: a exclude rațiunea sau a nu admite decât rațiunea (Pascal), dar omul nu trebuie să-și trădeze funcția mediatorească, prin simplul refuz de a aroga rațiunii puterea exclusivă asupra întregii cunoașteri să deschidă orizontul misterului divin, sfera Transcendentului, a Ființei Vii care este Dumnezeu (Evdokimov).

Mesajul Apostolului Pavel depășește această logică a contemporaneității, și provoacă o logică a Duhului, a atemporalității, o logică în esență divină și în care omul trebuie să aibă conștiința că ideea de limită pe care o simte ori de câte ori se află în afara lui Dumnezeu nu o poate depăși decât religios. Fără Dumnezeu omul rămâne un animal rațional și muritor care vine de nicăieri și merge spre nicăieri.

Acest Mysterium Crucis îl așază Apostolul Pavel în mijlocul comunității dezbinată a corintenilor care trăiau o adevărată criză identitară: „eu sunt al lui Pavel, eu al lui Apollo, eu al lui Chefa, eu al lui Hristos (I Cor.1,11).

Întreaga teologie a crucii este o provocare a rațiunii deoarece crucea întâlnește două culturi, a evreilor care cereau minuni și a grecilor care căutau înțelepciune, scandal pentru evrei, nebunie pentru păgâni, dar puterea lui Dumnezeu pentru cei care ne mântuim (iudei și elini) I cor.1,18.

Crucea este o AXIS MUNDI care unește cerul cu pământul și prin care, indiferent de neam sau cultură, omul este mișcat din planul static, mărginit, al înțelepciunii omenești, în planul înțelepciunii divine unde toate contradicțiile se conciliază. Propovăduirea crucii, chiar dacă apare ca o nebunie în ochii

oamenilor, este în realitate puterea lui Dumnezeu capabilă să schimbe inimile oamenilor. Sfântul Apostol Pavel vorbește despre caracterul suprarational și de taină parțial înțeleasă de noi, care însă credem în ea, dar complet de neînțeles pentru necredincioși, care nu este propovăduită conform cu prejudecățile sau stereotipurile filozofiei niciunei vremi, ci urmând o înțelepciune mult mai înaltă: „Iar cuvântul meu și propovăduirea mea nu stăteau în cuvinte de înduplecare ale înțelepciunii omenești, ci în adevărarea Duhului și a puterii. Pentru ca credința voastră să nu fie în înțelepciunea oamenilor, ci în puterea lui Dumnezeu” (I Cor. 2, 4-5).

Ideea propovăduirii unui Dumnezeu răstignit i-a scandalizat pe greci și romani și încă îi scandalizează pe mulți care nu înțeleg taina chenozei, a smeririi lui Dumnezeu până la moartea pe cruce. Aceștia sunt cei care nu înțeleg taina lucrării smerite a lui Dumnezeu, până și minunile Sale fiind smerite, în loc ca puterea Sa să se manifeste tăios și intransigent în lume.

Crucea ocupă un loc important în actul mântuirii pentru că Iisus Hristos o folosește ca mijloc al biruirii morții – de aceea semnul Sfintei Crucii devine o icoană a acestei biruințe.

Teologia crucii pleacă tocmai de la iubirea lui Dumnezeu pentru oameni, căci atât de mult iubește Dumnezeu lumea și mai ales coroana acesteia, omul, încât S-a dat pe Sine pentru ea prin moarte pe cruce. Omul este pentru Dumnezeu un conlocutor cu care dialogul iubirii se inițiază prin cruce. Dragostea lui Dumnezeu pentru om este nebună și de aceea ea nu va putea fi niciodată înțeleasă de raționaliști căci rațiunea dragostei și a lucrărilor dumnezeiești este mai presus de rațiunile lumii.

Omul, mărturisește Sfântul Maxim Mărturisitorul, s-a „îmbolnăvit necu-

noscându-și cauza existenței sale” și în această boală a devenit nesimțitor față de Cruce, față de cel Înviat, uitând de iubirea nebună a lui Dumnezeu pentru om (manikos eros), căci pe cruce Dumnezeu a ținut partea omului împotriva lui Dumnezeu, a fost de-al omului, S-a făcut om pentru ca omul să se facă Dumnezeu. Acesta este Dumnezeu cel viu.

Crucea a fost și rămâne un scandal și o nebunie, dar trebuie primită ca un adevăr care eliberează („adevărul vă va face liberi”, In. 8,32), ca o expresie clară a adevărilor de credință la nivelul istoriei. Cuvântul crucii pune lumea în criză căci ea proclamă puterea lui Dumnezeu acolo unde înțelepciunea omenească se dovedește insuficientă. Nebunia înțelepciunii omenești se vede în eșecul omului înțelept care face din propria înțelepciune un obiect de idolatrie, care uită că frica de Dumnezeu este începutul adevăratei înțelepciuni, al înțelepciunii care înțelege și admite că ceea ce face Dumnezeu este mântuitor. Omul care se aprinde doar de înțelepciunea lumii și uită de fapt că trebuie să jertfească această înțelepciune lui Dumnezeu nu poate admite crucea ca fiind singurul mijloc de mântuire.

Propovăduirea crucii poate fi o nebunie dacă este privită prin ochiul înțelepciunii omenești, dar prin „ochiul lui Dumnezeu” crucea este înțelepciunea nebună care mântuiește pe cei ce cred, prin nebunia propovăduirii.

Nebunului fără de Hristos care se rușinează de cruce i se opune nebunul pentru Hristos care își asumă integral „nebulna crucii”. Și din această nebunie a crucii se naște viața, Crucea fiind arborele vieții care înmugurește în centrul lumii și dă viață, este semn de victorie căci cuprinde lumea între brațele sale și sfărâmă porțile iadului.

Pr. Laurențiu GEORGESCU

Sfânta Treime, temelul și modelul Bisericii

Dogma Sfintei Treimi este fundamentală pentru învățătura creștină, datorită faptului că are implicații asupra întregului sistem creștin, ca modalitate de gândire și de trăire.

Cuprinsul dogmei Sfintei Treimi constă în afirmarea de bază a credinței, anume că Dumnezeu este unul în ființă și întreit în persoane: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.

Această dogmă, care este întâlnită numai în Biserica creștină și care este străină celorlalte religii și sisteme religioase și filosofice, este o taină care nu poate fi înțeleasă deplin de mintea omenească. De aceea ea nu s-a descoperit deodată în istoria mântuirii, ci treptat, etapizat, în mod neclar, aluziv și incomplet. S-a făcut așa în funcție de creșterea spirituală și morală a oamenilor, care numai printr-o relație de iubire, de comuniune cu Dumnezeu, ce presupune o viață curată din punct de vedere spiritual și moral devin deschiși și sensibili

la prezența lui Dumnezeu.

Astfel, Biserica, ca Trup al lui Hristos extins în umanitate, prin Duhul Sfânt, în timp și spațiu, este mediul în care se află prezența și acționează direct Sfânta Treime, iar comuniunea de iubire dintre membrii Bisericii își are izvorul nesecat în taina iubirii și vieții de comuniune mai presus de fire, ce există în sânul Sfintei Treimi. Dogma Sfintei Treimi este, de altfel, pentru Biserica Ortodoxă „fundamentul imuabil al întregii gândiri religioase, al întregii pietăți, al întregii vieți spirituale, al întregii experiențe”. În ceea ce privește rolul pe care fiecare Persoană Treimică îl desfășoară asupra noastră în Biserică, aceasta este foarte bine prezentat în rugăciunea: „Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul Sfânt. Treime Sfântă, mărire Tie”.

Așadar, de la Tatăl pornește mântuirea noastră în orice act săvârșit în cadrul ei, precum

a pornit și creațiunea; prin Fiul se înfăptuiește ea și orice act în cadrul ei; Duhul Sfânt ne acoperă cu puterea Lui, ne apără în starea în care am fost ridicați, ca să rămânem și să ne întărim în starea de mântuire în împărăția Treimii. Prin urmare, viața creștină este viața în Hristos sau în Duhul Sfânt, căci numai în Hristos prin Duhul Sfânt întâlnim și cunoaștem noi pe Tatăl, iar viața în Hristos sau viața duhovnicească nu este altceva decât o participare directă la viața treimică. Intrarea în această viață nu se poate face decât prin Botezul făcut în numele Sfintei Treimi, și nu putem să ne împărtășim din plinătatea ei decât prin harul divin venit din fiecare Taină.

Apoi, numai în și prin Sfânta Liturghie, care se încheie cu împărtășirea credincioșilor cu Trupul și Sângele Fiului întrupat al Tatălui, credincioșii fac în mod special experiența înaintării lor comune în Împărăția Sfintei Treimi, simțind-o tot mai adânc

în ei pe Aceasta, cu iubirea Ei, care devine și iubirea lor întreolaltă, și trăind astfel comuniunea tot mai caldă între ei din puterea comuniunii cu Ea.

Împărtășirea pe care credincioșii o fac cu Trupul și Sângele Domnului nu o fac numai pentru prezent, ci ei o fac pentru a intra în Împărăția lui Dumnezeu cea veșnică.

Iar chipul împărăției viitoare a lui Dumnezeu îl reprezintă Biserica în care și intră și se înaintea prin Sfintele Taine. Astfel Biserica este forma pământească de „acum” a Împărăției Cerurilor, este arvuna Împărăției desăvârșite.

Un alt aspect al relației dintre Biserică și Sfânta Treime este unitatea. Precum cele Trei Persoane sunt Una, după cuvântul Mântuitorului „ca toți sa

fie una”, tot astfel, multitudinea de persoane care intră în Trupul tainic al lui Hristos prin Botez să fie una prin credință și trăirea în aceeași unică dumnezeire.

Rolul unificator al Bisericii, precum și acțiunea ei mântuitoare în Hristos își găsește temelul numai în întruparea Mântuitorului. „Domnul S-a întrupat, S-a răstignit și a înviat ca om, ca să adune pe toți cei dezbrinați în Sine, în infinitatea iubirii Sale față de Tatăl și a Tatălui față de El. Unificarea aceasta a tuturor în Sine constituie însăși esența mântuirii. Căci unitatea aceasta înseamnă unitatea în Dumnezeu Cel preferit și veșnic. De altfel, în afară de Dumnezeu nu este cu putință unitatea, deci nici mântuirea.

Emanuel PRONIUC

ȘTIRI

Târnosire de biserică în satul Prăjești

În Duminica a XI-a după Rusalii, comunitatea din parohia Prăjești, protopopiatul Sebiș, a avut deosebita bucurie de a-l avea în mijlocul lor pe Înaltpreasfințitul Părinte Timotei Seviciu, Arhiepiscopul Aradului. Credincioșii, împreună cu numeroși oaspeți, l-au întâmpinat pe ierarh cu mare bucurie. Chiriarul arădean a târnosit cu acest prilej biserica cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” și a săvârșit o slujbă de binecuvântare a lucrărilor efectuate în ultimii ani la sfântul locaș de cult. După târnosire Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în locașul de cult, în fruntea unui ales sobor de preoți și diaconi. Din soborul slujitor au făcut parte părintele iconom stavrofor Botea Alexandru – protopop de Sebiș, părintele Arhid. Tiberiu Ardelean și numeroși preoți din parohiile apropiate. Au fost prezenți și reprezentanții autorităților locale.

Cuvântul de învățătură rostit de Chiriarh a fost pus sub titlul „Darul și altarul” (cf. citirilor scripturistice ale duminicii: I Cor. 9; Matei 18), care analizează legătura dintre drept și datorie în biserică și societate și care dovedește adevărata vrednicie a omului credincios, asigurând o conlucrare în dragostea ziditoare de bine. Referirea la textul biblic al condiționării aducerii jertfei la altarul bisericii de iertare și pace dintre oameni, dechide calea dorită propovăduirii Evangheliei și împlinirii ei în viață (Matei 5, 23,24). Întâlnirea tinerilor ortodocși din toată lumea desfășurată în aceste zile în capitala României, reprezintă o contribuție importantă la stădaniile omenirii spre mai bine.

Ca semn al aprecierii pentru munca și strădaniile depuse în această parohie, Înaltpreasfinția Sa a oferit, preotului paroh Heler Cătălin distincția de sachelar și distincția de iconom stavrofor preotului Rus Mercea Cătălin, fost preot paroh al acelei comunități, actualmente preot paroh la Parohia Sebiș II. Sărbătoarea s-a încheiat cu o agapă frățască.

În după-masa zilei, Chiriarul a efectuat o vizită pastorală în filia Donceni, aparținătoare acestei parohii și mai apoi la Văsoaia, la cea din urmă asistând la întâlnirea anuală a locuitorilor din zonă.

Tineri arădeni la ITO București, 1-4 septembrie 2016

Un grup de 40 de tineri ortodocși arădeni au participat, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscop al Aradului, la Întâlnirea Tinerilor Ortodocși din Toată Lumea. Cea de-a patra ediție a acestei întâlniri a avut loc la București, în perioada 1-4 septembrie 2016, participanții fiind elevi premianți la Olimpiada de Religie, elevi seminariști, membri ASCOR, tineri care se implică prin voluntariat în activitățile derulate în parohii ale eparhiei și profesori de religie. La această manifestare au participat în jur de 2500 de tineri din eparhiile din țară și diaspora. Organizatorii au declarat ca obiective ale întâlnirii următoarele: participarea la viața spirituală a comunităților locale din București, creșterea nivelului de informare și formare a tinerilor cu privire la valorile tradiției, istoriei, științei și a artei locale, naționale și universale, promovarea ideii de voluntariat în rândul tinerilor, redefinirea conceptului de bucurie din perspectiva întâlnirii cu Hristos, conștientizarea că adevăratul succes în viață este legat de virtuți și valori spirituale, etc.

După cum preciza și Preafericitul Părinte Patriarh Daniel „prezența tinerilor la ITO, în București, reprezintă un program duhovnicesc, pe traseul lor de formare spirituală, culturală și socială, care facilitează un schimb de experiență pentru dezvoltarea ulterioară a activităților de tineret din viața Bisericii”. În acest sens, tinerii participanți s-au implicat cu bucurie și entuziasm în o serie de activități organizate sub genericul „Iisus Hristos – Bucuria Vieții”: două sesiuni-atelier de

lucru, în unități de învățământ din Capitală, în care s-a discutat despre importanța și impactul implicării tinerilor în viața parohiei, momente de rugăciune organizate la Biserica Precupeții Noi și pe Dealul Mitropoliei/Dealul Patriarhiei, (loc pe care Preafericitul Părinte Patriarh Daniel l-a numit sugestiv Colina Bucuriei, subliniind prin aceasta afinitatea vocațională cu numele capitalei - București). Pe lângă aceste sesiuni programul a conținut și un concert în parcul IOR, unde artiști precum Smiley, Elena Gheorghe, Liana Stanciu și Dan Negru au încântat inimile celor prezenți cu hiturile lor și au îndemnat tinerii să nu-și uite „casa”, limba, tradițiile și credința.

Una din serile programului a găzduit, în Sala Palatului, o conferință duhovnicească interesantă susținută de diac. Sorin Mihalache și Liana Stanciu, președinte APOR, urmată de Procesiunea Luminilor, moment în care tinerii, purtând candelă aprinsă au parcurs traseul Sala Palatului – Colina Bucuriei intonând priceșne și cântece patriotice; procesiunea s-a încheiat cu rugăciunea de seară la care a participat Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și alți ierarhi ortodocși din țară și lume.

Activitățile recreative au completat cu succes momentele de înaltă încărcătură duhovnicească, toate acestea contribuind la asigurarea unei atmosfere de destindere, încât –așa cum sublinia Preafericitul Părinte Patriarh- „ceea ce rămâne în urma acestor întâlniri este BUCURIA, bucuria comunicării, a comuniunii și a întâlnirii cu Hristos”. Evenimentul s-a încheiat cu participarea la prima Sfântă Liturghie oficiată pe platoul din fața Catedralei Mântuirii Neamului și festivitatea de încheiere, moment în care s-a predat ștafeta grupului de tineri din Arhiepiscopia Iașilor.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a adresat tinerilor prezenți cuvântul de încheiere al Întâlnirii Tinerilor Ortodocși din toată lumea – 2016, intitulat „Bucuria comuniunii și dinamica misiunii creștine” și a rostit rugăciunea de călătorie pentru tineri și i-a binecuvântat. În final s-a intonat imnul ITO 2016, versuri și linie melodică ce vor rămâne mult timp în mintea celor prezenți și le vor trezi amintiri plăcute.

Tinerii din Arhiepiscopia Aradului au fost găzduiți în Complexul Studențesc Grozăvești, spațiu unde voluntarii le-au oferit momente de reală prietenie creștinească.

Preotul iconom stavrofor Ioan Hornea trecut la Domnul

Sâmbătă, 3 septembrie, la biserica parohială cu hramul „Pogorârea Duhului Sfânt” din parohia Arad-Șega 1 a avut loc slujba de înmormântare a Părintelui iconom stavrofor Ioan Hornea. Slujba a fost săvârșită de Înaltpreasfințitul Părinte Dr. Timotei Seviciu Arhiepiscopul Aradului, înconjurat de un sobor de preoți, în sobor slujind și Pr. Prof. univ. Dr. Vasile Mihoc de la Facultatea de Teologie din Sibiu, în prezența unui număr mare de credincioși. În cuvântul său, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei a elogiat slujirea preoțească a părintelui Ioan, pilduitoare și jertfelnică până la sfârșitul vieții, neobosit propovăduitor al Cuvântului, misionar și călăuzitor și pentru Oastea Domnului, prin talantul pe care l-a înmulțit prin versurile și

cugetările care au văzut și lumina tiparului. De asemenea, Înaltpreasfinția Sa a subliniat activitatea Părintelui Ioan pe tărâmul educației tineretului care în acest an omagial este în mod deosebit reliefată, și în aceste zile desfășurându-se întâlnirea tinerilor ortodocși de la București.

Părintele Profesor Vasile Mihoc a evocat în lumina sfințelor Scripturi, trăirea Evangheliei pe care vrednicul Preot Ioan Hornea a ilustrat-o în întreaga viață, zbciumul suferințelor pe care le-a primit cu demnitate ca vrednic ostaș al lui Hristos, rugător pentru toți cât a trăit pe pământ, și de astăzi înainte în ceruri.

Preotul paroh Aurel Bonchiș a zugrăvit în cuvinte tablou vieții pământești a Părintelui Ioan, cărarea sa spre Împărăția cerurilor, și a rostit îndătințele iertăciunii.

Părintele Ioan Hornea s-a născut la data de 15 decembrie 1929, în comuna Șeitin din județul Arad, în casa și familia bunilor săi părinți Petru și Persida. A copilărit la Șeitin unde a urmat și școala primară. A urmat studiile liceale în Arad, la Liceul Economic. Aici, cu trei zile înaintea absolvirii (5 iunie 1948) este arestat și condamnat sub acuzația de a fi ajutat familiile deținuților politici. Eliberat din închisoare după un an și jumătate, se înscrie la Institutul Teologic de grad universitar din Sibiu, urmând cursurile acestuia până în anul III când, din nou este arestat, de această dată sub acuzația de a fi purtat corespondență religioasă. Este închis pentru un an și jumătate, apoi trimis cu domiciliu obligatoriu în Bărăgan (Viișoara-Ialomița) unde rămâne trei ani (1954-1957). Revine la Sibiu, continuând studiile teologice, absolvind în 1958, cu teza de licență „Cugetări creștine despre moarte, în lumina Vechiului Testament”, cu calificativul „excepțional”. S-a căsătorit cu Florica Sechel din localitatea Nădab, jud. Arad, având doi copii.

Este hirotonit în 15 martie 1959 pe seama parohiei Vânători din Protopopiatul Criș, unde slujește până în 1970 când se transferă la parohia Fiscut, Prot. Arad. După cinci ani de rodnică slujire, în 1975 este transferat la parohia Arad-Grădiște, slujind atât la biserica parohială cât și în filia de pe Calea 6 Vânători. La data de 2 septembrie 1979 este instalat ca preot slujitor la parohia Arad-Șega 1, unde va slui până la pensionare în 1997. În paralel, a desfășurat activitate administrativă în cadrul Protopopiatului Arad ca și contabil și casier.

Misionar desăvârșit, blând și înțelept, smerit și cumpătat, a fost un propovăduitor al Cuvântului „cu timp și fără de timp” (2Tim. 4,2). A predat Religia la Școala generală nr. 6 din cadrul parohiei, fiind iubit de elevi, respectat și apreciat de cadrele didactice și părinții copiilor. S-a preocupat îndeaproape ca strada pe care se află biserica parohială să poarte numele ctitorului ei, vrednicul de pomenire Preotul Ilarion V. Felea. De asemenea, a ridicat în curtea bisericii o cruce în memoria Părintelui martir Ilarion V. Felea – ctitorul bisericii „Pogorârea Duhului Sfânt”.

Activitatea misionară a Părintelui Ioan Hornea s-a concretizat și prin săptămânalele vizite pastorale în spitalele din Arad și în așezămintele de ocrotire socială, ducând și propovăduind lumina lui Hristos care luminează tuturor.

A scris și publicat cugetări și poezii creștine, luminând Cărarea Împărăției până la sfârșitul vieții.

Trupul Părintelui Ioan a fost condus și înhumat spre odihnă în cimitirul „Eternitatea”.

Veșnică să-i fie pomenirea din neam în neam!

Știrile au fost preluate de pe site-ul episcopiiaradului.ro

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CONSTANTIN RUS
Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Diac. CAIUS CUȚĂRU,
Pr. CRISTINEL IOJA
Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
Tel/Fax: 0257-285.855, calea_mantuirii@yahoo.com
Tipărit la Poudique srl Arad.
ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
Costul unui abonament este de 50 lei anual.